

hető tevékenységéről, szíves készséggel áldozzák azt a két fillérnyi adományt, amelyet egyes kávéházak és vendéglők *fizető céduláin* fognak máától kezdve felszámítani. Krajcárból lesz a forint, ezekkel a két fillérrel pedig mindenki hozzájárulhat ezen munkabérek előteremtéséhez, amelyek kenyeret juttatnak sok éhező gyermeknek és asszonynak.

Jól esett a szegedi feministáknak a reklám színezetét óvatosan kerülő és példaadó munkásságát feljegyezniük abban a meggyőződésben, hogy a sajtó kötelessége ezt tudomásul venni és a nagyközönségnek tudomásul adni.

Akinek van adnivalója, juttassa el azt a feministák foglalkoztató termébe, *Kálvária-utca 1.* alá, ahol hálás köszönettel veszik át a különböző adományokat. Nemcsak férfifehéreműre van szükség a sebesült katonák részére, hanem a szegényebb sorsuak részére *női és gyermekfehéreműre is*. A feministák egyáltalán mindent fel tudnak használni, bízik csak megnyugvással az ő találékonyságukra és leleményességükre. Akik olyan ügyesen és okosan tudták összeállítani az alkalmi programjukat, azokban bizvást megbízhatik a közönség, hogy az ajándékok szét- és elosztásában is ugyanaz az ügyesség és okosság fog megnyilvánulni.

Délmagyarország előfizetési ára Szegeden:

egy évre . . .	24.—	kor.
félévre . . .	12.—	"
negyedévre . . .	6.—	"
egy hónapra . . .	2.—	"

Vidéken:

egy évre . . .	28.—	kor.
félévre . . .	14.—	"
negyedévre . . .	7.—	"

Golyózáporban.

Azoknak a katonáknak az elbeszéléséből, akik többször voltak tűzben, kűtűnik, hogy a harcátér ijedelmeiről, rémületéről szó sem lehet. A benyomásoknak oly idegzavaró tömege tör rá az ember agyára, minden oly gyorsan játszódik le, hogy nem is bírja figyelemmel kísérni az egyes eseményeket és így valami különös lelkiállapotban van, a melyben minden álomszerűnek tűnik fel, úgy, hogy sem azt nem veszi észre, hogyan mulik az idő, sem azt, hogy megsebesült.

A csata mérhetetlen zavaráról egy altiszt a következőket írja:

— Mindenféle benyomások leirhatatlan keveréke borítja el a harcost. Ehez járul még, hogy mindenki teljesen magával van elfoglalva, még az is, aki nincs tűzben, csak szemlélője a harcnak, annyira feszült lehet, hogy a közvetlenül mellette elsütött ágyú dördülését sem hallja.

Érdekes azonban az, hogy a vezényszavakat még ezekben az izgatott és zajos pillanatokban is megértik a katonák. Egy főhadnagy erre nézve a következőket írja: „Erre nem lehet általános választ adni, mert az ember érzései a különböző helyzetekben nagyon különböznek. Az első golyók, amelyek fülem mellett elsívitottak, nem tettek rám nézve nagy hatást, sőt inkább az új dolgok iránti kíváncsiság foglalta le minden gondolatomat. Egyszerre üteggemmel előre kerültem és tüzeim körül valóságos golyózár csapott le. Ekkor bizony azt gondoltam, hogy az ördög vinné el a háborút és nem voltam nagyon jókedvű. Mikor azonban az első lövés eldördült az ágyúból, ismét rendben volt minden”.

Ugyanez a főhadnagy írja ezt is: „Ilyen alkalommal különben minden igen gyorsan megy. Egyik pillanatban az ágyút igazítják

A szegedi adakozók.

A Rókusi napközi otthon javára a következő adományok érkeztek:

dr. Barta Dezsőné 5 kg. mák, 5 kg. dara, Beregi Béláné 1 doboz játék, 1 asztal, Vermes Vilmos 5 kg. porcukor, 5 kg. rizs, Schäffer Vilmosné 15 drb. tök, 1 tökgyalu, Hoffmann János 1 zsák burgonya, 25 kg. rizs, Bures Józsefné 1 zsák alma, 1 üveg lekvár, 10 l. bab, 15 drb. foghagyma, 25 drb. hagyma, 50 drb. paprika, Frankl Antal gyógyszerész 1 üveg lysoform, Tari Ferenc 1 üveg lekvár, Grossert hentes 3 kg. zsír, Paul Adolfné 5 kg. tarhonya, Kopasz hentes 5 kg. hár, dr. Vadász Jánosné köménymag, paprika, bab, Schmeer 2 kg. só, 1 kg. mák, Albrecht 1 kg. bab, borsó, lencse, rizs, Törökné 1 zacskó tarhonya, Bárkányi halászné 1 üveg befőtt, levestészta, alma, 3 zacskó bab, dr. Hollóné 1 zsák burgonya, kelkáposzta, edények, Domán Mátyásné 3 szalmazsák, petroleumos kanna, dagasztó teknő, Alexander Lajosné 1 mosdó állvány, gyermekjátékok, Taussig Árminné zsirós bódón zsírral, 2 üveg lekvár, 1 szalmazsák, 2 paplan, dr. Schreiber Fülöpné 10 kg. hagyma, 1 bódón. Marer Gyuláné 1 zsák liszt, paprika, Marer Árminné bab, tarhonya, lencse, Vermes Vilmos só, sárgakása, sárga borsó, Szamek Adolf egész időre való ecet, Winkler testvérek fél öl fa, Reitzer Lipótné 50 kg. liszt, 3 doboz paprika, Iricz Béla 15 liter tej, Schlesinger 2 kosár alma, Arany Károly 25 kg. rizs, Weiner Miksa 10 kg. kockacukor, Müller Károly 100 drb. tojás, Sandberg Henrik 1 hőmérő, Mogán Jakabné alma, tök, káposzta, paradicsom, sárgarépa, dr. Schreiber Fülöpné 1 kosár paradicsom, Lederer Adolf 1 zsák burgonya, Szécsi Izsó 7 kg. liszt, 5 kg. rizs, 2 kg. dió, 2 kg. borsó, 2 kg. griz, 5 kg. kása, Mayer Áronné 1 zsák alma, Lukács Lukácsné 100 drb. piskóta, 100 cső kukorica, Schulz Gusztávné 5 kg. süveg-cukor, 16 kg. szalonna, 11 kg. bab, 6 kg. tarhonya, 100 tojás, dr. Balogh Marcel 2 zsák burgonya, 2 zsák alma, N. N. 1 kg. cukorka, Boda Bertalané 1 zsák

burgonya. Engländer József 11 kg. szilva, Fischhoffné főző lábas, paradicsom, Miss Rutkin 1 doboz labda. Délvidéki konviktus paradicsom, Guttmanné 8 kg. hár, Holzer Emilné kalács, Weisz Gyuláné 1 kis zsák bab, 2 kg. turó.

A Napközi Otthon vezetője: **Holzer Emilné.**

Az *ujszegedi óvoda* részére a következő adományok érkeztek:

id. Horváth Mihályné 2 K, özvegy Horváth Józsefné 5 K. Szabó Kálmán egy fél zsák burgonya, Georgevits Sándorné 9 tök, Preszly Aladár 15 karaláb, 4 tök, burgonya. Bába Ferencné burgonya, paradicsom, káposzta, Holtzer Emilné 12 törülköző, 12 konyharuha, Csuriné 6 K. Aigner Nándorné paradicsom, alma, krumpli. A Napközi Otthon vezetője: **Aigner Nándorné.**

A *Teleky-utcai Napközi Otthon* számára ajándékot küldtek: Szántóné Ladányi Mariska gyermek-matrác, gyermek fejpárna, nyári paplan, lábtörő, porruha, padlóseprő, drótfogas, surolókefe, vágódészka, cirokseprő, merőkanál, hajkefe, fésű, aztán 5 üveg befőtt, 4 darab szappan, 15 darab játék, 1 rud szalonna, vöröshagyma, 5 darab gyermekruha, 50 darab alma és 1 doboz tea. Lakos Sománé 35 darab tojás, Kopasz Ferencné 3 darab szappan, 105 darab felszerelés az Otthonhoz, 30 darab tojás, 2 tisztított csirke, 2 kg. mák, 10 kg. liszt, Szász Gyuláné felszerelés az Otthonhoz 2 drb. Sziklay Ferencné 15 drb. gyermek-előke, 3 drb. ágynemű, özv. Lippay Ferencné 4 drb. felszerelés az Otthonhoz, Feldl Istvánné 12 drb. felszerelés az Otthonhoz, Kórody Gáborné 9 drb. felszerelés az Otthonhoz, özvegy Nagy Ferencné 21 drb. felszerelés az Otthonhoz, Horth Erzsébet 21 drb. felszerelés az Otthonhoz, özvegy Fixek Ágostonné 4 drb. felszerelés az Otthonhoz, Halasy Janka 3 drb. felszerelés az Otthonhoz, Massány Jánosné 17 drb. felszerelés az Otthonhoz, Főkövy Matild 1 drb. felszerelés az Otthonhoz, Lengyel Géza 2 drb. felszerelés az Otthonhoz, Winternitz Izidor 19 drb. gyermeking, 6 drb.

be, azután a távcsövet vesszük elő, majd municiót kell megszerezni, azután a sebesülteket vagy a halottakat kell biztos helyre vinni és így az ember semmi másra nem gondolhat. A csata után veszi csak észre, hogy milyen fáradt és kimerült.”

Érdekes az, hogy a harcban állók sohasem veszik észre, mennyit haladt az idő. Ha öt-hat óra hosszat állnak tűzben esetleg, azt hiszik, hogy csak egy negyedórát harcoltak, de az ellenkező csatlódás is elő szokott fordulni. Ez utóbbira igen érdekes példa az az eset, amely a Frederizia melletti csatában történt, amely éjszaka kezdődött és reggel 7 órára a német seregek fényes győzelmével végződött. Bülow tábornok akkor megkérdezte a vezérkart, hogy hány óra.

— Hét óra! — felelte a kísérete.

— Mi az? — szólt Bülow tábornok, mikor látta, hogy a nap milyen alacsonyán áll az égen. — Már este van?

Ugy érezte, mintha az idő ily gyorsan elfutott volna.

Hogy a katonák egyáltalán nem ismerik az időt a harcban, bizonyítja egy példa, amit egy Hemmerich nevű tábori pap írt meg. A lelkész ugyanis kikérdezte a katonákat, hogy mit éreztek a harc idején és a következő választ kapta:

— Folyton előre szaladtunk és nagyon sokáig tartott, míg enni kaptunk.

Érdekes kérdés az is, hogy a megsebesült katonák hogy érzik meg a sebeiket. Van aki azt mondja, hogy egészen véletlenül vette észre sebesülését, mikor bal kabátujjából vér szivárgott ki. Ekkor is azt hitte, hogy mellén sebesült meg, pedig karját rombolta szét a golyó.

Varigny a következő esetről ír: Két katonát elszakítottak ezredüktől és az ellenség foglyai lettek. Megparancsolták, hogy menjenek együtt az ellenséges csapatokkal. Egyikük azonban hátramaradt és mikor

megmutatta a karján levő sebet, megengedték neki, hogy menjen úgy, — ahogy akar. A menetelés közben jókedvűen beszélgetett, mintha mi sem történt volna vele. Mikor az ellenséges táborba értek, az orvos megvizsgálta és bekötözte. Egyszerre azonban a katona holtan rogyott össze. Csak ekkor állapította meg az orvos, hogy mellén halálos sebe volt. Olyan jelentések, amelyek szerint egyes katonák szétlőtt lábbal tovább meneteltek vagy nehéz sebbel tovább meneteltek, igen gyakoriak.

Van azonban ennek az érzésnek ellentéte is, amit a németek ezzel a szóval jelölnek: Kanonenfieber, amely valóságos lelki betegség és aki ezt érzi, nem szimuláns, hanem valóban azt hiszi, hogy súlyosan megsebesült és nem tud tovább harcolni. Gratiolet például leír egy esetet, amely szerint egy párisi nemzetőr vállának egy utcai harc alkalmával egy golyó ütődött neki. A harc után figyelmeztetést adott a fájdalomra és úgy érezte, hogy vér folyik a válláról a mellére. A golyó azonban egy gomból visszaiütődött és még csak a bőrt sem horzsolta.

Ugyanilyen különös esetet beszélt el Hack Tube, I. Napoleon hadjáratának egyik résztvevőjéről, akit a wagrami csatában egy ágyugolyó leterített. Az volt az érzése, hogy a golyó a térdéi alatt mind a két lábát leszakította. Mikor magához tért, nem mert megmozdulni, hogy el ne vérezzen. Másnap reggel megtalálta egy orvos és megkérdezte tőle, mi baja.

— Egy ágyugolyó elvitte a lábaimat, — felelte.

Az orvos azonban megállapította, hogy ez tévedés és kitűnt, hogy a golyó a katona lábait alatt ment át és egy lyukat fúrt a földbe. A katona ebbe a lyukba süpedt bele és ebből keletkezett az az érzése, hogy lábait ellőtték.